

דרישת הגאולה (1)

אוהבים להצטרף לאירועים ספונטיים בלתי מבוקרים, ושאלה להם האם ראוי להצטרף למעמדות הללו רבי הרושם והתהודה.

ג. ושאלתי ב' משפיעים גדולים מזקני המשגיחים שייעיניו בסוגיה זו, האם ראוי להצטרף למעמדות הללו, והעמידו שתי גישות הפוכות, משגיח אחד אמר שאין ראוי להשתתף בכאלו מעמדות, ואף מנע את היוזמה לקבוע מעמד תפילה כזה אצל ישיבתו, ולטענתו הסכימו רבני ישיבתו עימו, שלא קיבלנו אנו מגדולינו דרך לדחוק את הקץ בתפילה, ואמר שיש בזה לדעתו חוצפה כלפי שמיא, שהנה השבח הגדול של ישראל מתואר בהושענות "סובלת סיבלך, הושע נא", שאנו מוכנים להשאר איתנים ומוצקים באמונתנו, ולשאת כל צער הגלות בלי שום רטינה והתלוננות, וכאשר אנו מפצירים בתפילה רבה על הענין הזה, הרי הדבר נראה כאילו נמאס לנו מהצער הזה, ואין הדבר ראוי שעבד יפציר במלך וידחוק אותנו לסלק מעליו את משאו.

ואמר שנכח פעם בתפילה שארגנו משפחת פוסק הדור מרן הגרש"ז אורבאך זצוק"ל, ופתחו את הארון הקודש וזעקו לה' בתפילה בבכיות רבות, ופתאום מרן הגרש"ז נתן דפיקה והורה על סיום מעמד התפילה כי חלילה לדחוק בהקב"ה יותר מדאי, שלא נצטוינו אלא על מצות תפילה ובקשת רחמים, והוא את הטוב בעיניו יעשה, ואף כאן איננו רשאים להפציר יותר מדאי.

ולדעתו את השיעור הנכון לדרישתנו, קבעו לנו אנשי כנסת הגדולה, בכל מה שקבעו וחקקו בנוסח תפילת שמו"ע וברכת המזון בכל יום, או בסליחות דבה"ב, ובשלשת השבועות, וסגי בבקשות אלו בשביל לקיים "ציון דורש אין לה" מכלל דבעי דרישה, וטוען שראה שאלו שהשקיעו הרבה בענין דרישת ציון הדבר פגע בשאר משימות היהדות, וחושב שבכל דבר הכי קל עלולים לשנות את נקודת המרכז של היהדות, וכל מהלך עולם הישיבות קיבלנו מרבותינו מצוקי ארץ וחלילה לשנות במשהו.

מאיך שאלתי אחר מזקני המשגיחים, ואמנם הוא לא ידע על המעמדות הללו, אבל מאד התפעל לשמוע שאכשר דרא, ואמר: "נו, אדרבה, משיח זאל שוין קומען... במהרה בימינו". וכששאלתי אותו האם יש בזה טעם נפגם שהדבר לא יצא מבית גדולי הדור, אלא התארגנות מתוך הציבור, ענה לי שאכן לגדולי הדור יש ראייה של כמה מהלכים קדימה, ויכולים לצפות מה יצא מכל דבר, ולהבין להיכן כל דבר יביא אותנו, ולכן לדעתו צריך לשאול את גדולי הדור מה הם אומרים, ורק כך לעשות!

א. מענין לענין באותו ענין, אחר מה שנתב' במאמר הקודם בענין זירוז הגאולה על קברו של רשב"י, נעבור למעמד תפילה חדש שהתעורר בעת האחרונה, לקבוע בכל ר"ח תפילה לזירוז הגאולה ובנין ירושלים, וכבר תקופה ארוכה שיש לזה פירסום נרחב, כשלטענת המארגנים מתפשט הדבר כאש מתלקחת בשדה קוצים, כשבדרך כלל זה נעשה בשילוב שיחת חיזוק, כשאח"כ אומרים חלק מנוסח התפילה שנדפס במעבר יבוק הקדמון, ומצאו מקור לכך בח"ח שהביע רצונו לקיים מעמד כזה. וצריך להתבונן במהות הענין, ולא יספיק לזה מאמר אחד.

ראשית יש לתמוה הרבה על העיתוי לעשות זאת בראש חודש עצמו ולא בערב ראש חודש, שהרי בראש חודש ליכא תחנון ולא אומרים יענך ה' ביום צרה, וגם אין מתענים, ויותר מזה מפורש במג"א שלא אומרים סליחות בר"ח, דהנה מנהג הספרדים לומר סליחות בכל חודש אלול, אולם בראש החודש לא אומרים, ופי' מג"א (והביאו בא"ר) שאין ראוי לומר סליחות בר"ח, וכן ראיתי מובא שנהגו בירושלים בשנת ת"י לומר את הסליחות דיו"כ קטן דוקא לפני שמו"ע דמנחה שלא כמנהגינו, ומובא שם הטעם מפני שמתפילת שמו"ע של מנחה בער"ח מאיר כבר קדושת ראש חודש, ואין ראוי לומר סליחות בר"ח.

ואולי יש חילוק בין סליחות שבדרך עצב, לבקשות הגאולה וירושלים שבדרך כיסופין וגעגועים, וכמו שמצינו בנוסח מוסף דר"ח בקשות על בנין המקדש - "מזבח חדש בציון תכין ועולת ראש חודש נעלה עליו..." (וגם רצו לייחד למעמד זה זמן קבוע, ולא רצו לקבועו בער"ח דבלאו הכי מקדישים בו זמן רב לתפילת יו"כ, לכן קבעוהו ביום ר"ח עצמו, או שרצו לרקוד ולשיר אח"כ שירי גאולה ותקוה, מה שלא ראוי לער"ח), ועדיין צריך תלמוד.

ב. אכן, עצם ההתעוררות לדבר הזה הוא מופלא מאד, שיש בלבבות השתוקקות ל"ותחזנה עינינו בשובך לציון ברחמים", ומן הלבבות פורצת לבה רותחת של כיסופין ותקווה לראות פני משיח צדקינו, ולחזות בבנין ירושלים עיה"ק, וכל זה ענין חדש שלא היה עולה בדעת איש שיתרחש כזאת, שבאמצע שטף החיים, יעצרו הבריות, ויזעקו אל ה', אהה ה', אולי כבר יתגלה הקץ, אימתי תשיב שכינתך לירושלים, ומתי תבנה את ביתך? דא עקא שלא נעשה הענין הזה ע"פ עצת גדולים, ולא עברה היוזמה הזאת את אישורן של גדולי הדור, וישנם אברכים שלא

ובספר "מרא דארעא ישראל" (ח"א עמ' כ"ח) מספר שדרכו של מרן הגרי"ח היתה לילך יחד עם רבו הגה"ק רבי אברהם שאג מדי לילה לכותל המערבי לעריכת תיקון חצות, ונשאל פעם עמש"כ בספר יסוד ושורש העבודה (יא) בשם הספרים הקדושים דמי שאינו קם בחצות הוא בנידוי ר"ל, דהא בגמ' פסחים (קיג,ב) מנו ז' מנודין לשמים ולא חשבו למי שאינו קם בחצות, והשיב דמשום קושיה אין לנו לדחות מה שנמצא כתוב מגדולים זי"ע (עי' שלמת חיים). וכשעמדו לפתוח בירושלים את בית הספר דוד ילין התנגד לכך רבינו זצ"ל בכל כוחו, טען לו המנהל מה פסול ראית בנו, הרי הילדים אצלנו לובשים ציצית וחובשי כיפות, שאל אותו הגרי"ח: האם מבית ספר זה יצא ילד שיאמר תיקון חצות, ענה המנהל ושאל אף הוא, וכי בישיבות אצלכם אומרים תיקון חצות, אמר לו רבינו: מהישיבות יוצאים "גם" תלמידים שאומרים תיקון חצות, אבל מבית הספר שלך ברור שלא יצא אפילו תלמיד אחד שאומר תיקון חצות, אם כך הרי זה חינוך של כפירה, **שהרי מוחקים סעיף בשולחן ערוך!!**

ג. והנה כתב בעטרת זקנים (תלמיד הב"ח) על גיליון השו"ע: "צריך כל אחד להשתתף עם צערה של רחל לבכות בכל לילה על גלות השכינה שהיא בחינת רחל, ועל חורבן בית המקדש כמש"כ קומי רוני בלילה... עכ"ל. הרי שהגדיר יותר את הענין, דידוע שיש ב' בחינות בהנהגת הקב"ה בעולם א. קודשא בריך הוא. ב. שכינתיה, וההנהגה הראשונה בחינת "מקדש" שהיא במקום מקודש ומיוחד בהר המוריה, וההנהגה השניה בחינת "משכן" שהיה הולך עם ישראל במסעותיהן, שכך נא' בשכינה שבכל מקום שגלו שכינה שניהם, אמנם באמת תרויהו חדא כמו שאמרו חז"ל בריש עירובין "מקדש איקרי משכן, ומשכן איקרי מקדש" דקוב"ה ושכינתיה חד הוא! אמנם בענין בקשת הגאולה אנו מתאוננים **בעיקר על צער השכינה** ולכן זה נקרא תיקון רחל. (ולכן זה מתאים לראש חדש, שבו ההתחדשות של הלבנה שרומזת להתחדשות מלכות בית דוד, ור'אשי ח'דשים ל'עמך ר"ת רח"ל, ולכן אומרים בקידוש לבנה שדוד חי וקיים).

ומעתה ע"פ מסקנתי מהבירור הנ"ל יצא לענ"ד, שמה שאין מנהיגי הדור מפרסמים הוראתם, אלא זה נעשה בצורה כזו של התעוררות מתוך כלל ישראל, הוא מפני שכנסת ישראל היא השכינה, א"כ בענין הנוגע לצער השכינה, התנאי העיקרי הוא שזה יתעורר מתוך כנסת ישראל, וזהו דבר פלאי איך שהזמן קגרים שהדבר צובר תאוצה מחודש לחודש, ורבים מתעוררים לזעוק אל המלך במעמדות תפילה מרוממים, ועוד נדבר בזה...

דרישת הגאולה (2)

א. המאמר הקודם צבר תגובות שיא, כנראה הוא היה נושא טעון במיוחד. כתבנו אודות המעמדות החדשות של דרישת הגאולה אשר נערכות בריכוזים שונים בארץ ובעולם, כשליפידיווחים היו בחודש האחרון כשלושים מעמדות, ובהם עמדו אלפים רבים של יהודים וביקשו מה' להגאל, וכתבנו את דברי זקני המשגיחים שדבר כזה צריך להיות בהוראת גדולי הדור, הן מפני החידוש שבו, והן משום שהזהירו חז"ל מדחיקת הקץ.

ובכן עשיתי את שליחותם, וביררתי וחיפשתי ודרשתי האם הדבר נעשה בהתייעצות ובהדרכת מנהיגי הדור שליט"א אשר מממיהם אנו שותים ומבארים אנו דולים, ואין כוונתי לשאר גדולי הדור, שכמה מהם ארגנו בעצמם את המעמדות האלה, ודבריהם ותמונותם נתפרסמו בחוברות "כלל ישראל מבקשים את הגאולה", והדברים כבר מפורסמים וידועים במרבית בתי המדרשות בכל קהילות הקודש שזהו דעתם הברורה, ושאכן זו השעה לעורר ולהתעורר בענין דרישת הגאולה, ואין ספק שיש בכוחם להעמיד זאת בקהילותיהם, בכוח של מרא דאתרא, ורב ומורה צדק בעירו, רק השאלה היא עדיין בשאר מקומות, האם זוהי חובתו של כל אברך לפנות את זמנו בראש חודש, למשך אותן עשרים דק' עד חצי שעה, ולהצטרף לבקשת הגאולה...?

ולצערי עלי לאכזב את הקוראים, ולהודיע בזאת שלא אוכל לפרסם כאן את המסקנות המפתיעות מהבירור שערכתי אצל המארגנים היקרים אודות דעת מנהיגי הדור, ומהי תגובתם אודות מעמדות אלו, רק ארשום את התפיסה המחודשת אשר נתעוררתי אליה במסגרת הבירור, והבוחר יבחר, והמבין יבין.

ב. הנה זאת ידענו שיש ענין של תיקון חצות, וכפסק השו"ע (סעי' ג'): ראו ללכל יר"ש שיהא מיצר ודואג על חורבן ביהמ"ק. וכתב המשנ"ב: "המקובלים האריכו מאוד בגודל מעלת קימת חצות כי רבה היא...". ובהנהגות ופסקים של הגרי"ח זוננפלד כתב דבר חריף: "כבר נזכר בדברי הראשונים הענין לקום בחצות לילה, ומי שהיה יכול לקום ולא קם **צריך להתודות על זה בימים הנוראים**, ולקבל על עצמו אם השי"ת יהיה בעזרו שיקיים ענין זה", ויפה טענו כמה קוראים שיחי' שהמשתתף במעמדות האלו לפחות פעם בחודש, יש לו כעין כף זכות על מניעת אמירת תיקון חצות בכל יום, שלפחות מראה שאכפת לו ענין החורבן, וסעיף זה הוא בעצמו מקור לכל מעמדות אלו.